

From the **Discourse of Meliton of Sardis**

A Syriac text of the apologist Melito of Sardis exists in the manuscript Add. 14658 (London BL), f. 176-f. 181. It professes to be an apology for Christianity addressed to Marcus Aurelius Antoninus (161-180) about A.D. 170. It bears the title of

« *The Discourse of Meliton the Philosopher* », which was in the presence of Antoninus Cæsar

Here is the text and (Persian and English) translation of a fragment of this work concerning the origin of Polytheism and idolatry – «I will write and show how and for what reasons images were made to kings and tyrants, and they came to be regarded as gods.»¹

Text

ܟܪܝܫܘܢܐ ܕܡܠܝܬܘܢ ܕܫܪܕܝܫ
ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ

ܡܠܝܬܘܢ ܕܫܪܕܝܫ ...

ܟܪܝܫܘܢܐ ܕܡܠܝܬܘܢ ܕܫܪܕܝܫ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ
ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ...

ܟܪܝܫܘܢܐ ܕܡܠܝܬܘܢ ܕܫܪܕܝܫ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ
ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ

ܟܪܝܫܘܢܐ ܕܡܠܝܬܘܢ ܕܫܪܕܝܫ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ
ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ
ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ

ܟܪܝܫܘܢܐ ܕܡܠܝܬܘܢ ܕܫܪܕܝܫ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ
ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ

ܟܪܝܫܘܢܐ ܕܡܠܝܬܘܢ ܕܫܪܕܝܫ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ
ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ

ܟܪܝܫܘܢܐ ܕܡܠܝܬܘܢ ܕܫܪܕܝܫ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ
ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ
ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ ܕܡܪܝܬܘܢ

¹ . W. Cureton, *Spicilegium Syriacum*, London, 1855, 41-56, ܟܪܝܫܘܢܐ ܕܡܠܝܬܘܢ ܕܫܪܕܝܫ
² . Cureton ܟܪܝܫܘܢܐ

למלכותם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם.

והיה כי יבנה בית המקדש והיו אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם.

והיה כי יבנה בית המקדש והיו אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם.

והיה כי יבנה בית המקדש והיו אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם.

והיה כי יבנה בית המקדש והיו אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם.

והיה כי יבנה בית המקדש והיו אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם.

והיה כי יבנה בית המקדש והיו אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם. ואלה הם אנשי הארץ אשר לא יכלו לעלות מארצם.

English Translation

For there are some men who are not able to rise from their mother earth, and for this reason also do they make for themselves gods from the earth their mother....

Now, I, as far as I know, will write and show how and for what causes images were made for kings and tyrants, and how they became as gods. The people of Argos made images for

³ .Ms. אירל
⁴ .Ms. אירל
⁵ .Nuh. אירל
⁶ . אירל

Hercules, because he was from their own city, and was robust, and by his valour slew noxious beasts, and more especially because they were afraid of him, because he was subject to no resistance, and carried away the wives of many –for his lust was great, like that of Zuradi the Persian, his friend.

Again, the people of Acte worshipped Dionysus, a king, because he first planted the vine in their country.

The Egyptians worshipped Joseph the Hebrew, who was called Serapis, because he supplied them with cereals during the years of famine.

The Athenians worshipped Athene, the daughter of Zeus, king of the island of Crete, because she built the fenced city of Athens, and made Erecthippus (Ἐρεχθεύς) her son king there, whom she had by adultery with Hephæstus, a blacksmith, son of a wife of her father. She always was making boon-companionship with Hercules, because he was her brother on her father's side. For Zeus the king became enamoured of Alcmena, the wife of Electryon, who was from Argos, and committed adultery with her, and she gave birth to Hercules.

The people of Phœnicia worshipped Balti, queen of Cyprus, because she became enamoured of Tammuz, son of Kuthar king of the Phœnicians, and left her own kingdom and came and dwelt in G^ebal (or, Byblos), a fortress of the Phœnicians, and at the same time made all the Cyprians subject to King Kuthar; for before Tammuz she became enamoured of Ares, and committed adultery with him, and Hephæstus, her husband, caught her, and his jealousy was roused against her, and he came and killed Tammuz in Mount Lebanon, as he was hunting wild boars; and from that time Balti remained in G^ebal, and she died in the city of Aphaka, where Tammuz was buried.

The Elamites worshipped Nanay, daughter of the king of Elam. When the enemy had carried her captive, her father made for her an image and a temple in Šušān, a castle which is in Elam.

The Syrians worshipped 'Attay, a Hedyabite, who sent the daughter of Blṭ (×Bēl?), a person skilled in medicine, and she healed Semmay, the daughter of Hadad king of Syria; and after some time, when leprosy attacked Hadad himself, 'Attay

Beseeched Eliseus the Hebrew to come and heal him of his leprosy.

The people of Mesopotamia also worshipped Kutbay, a Hebrew woman, because she delivered Bakrû, the ^xvictorious king of Edessa, from his enemies.

With respect to Nebû, who is worshipped in Mabbug, why have I to write to you? For, all the priests who are in Mabbug know that it is the image of Orpheus, a Thracian Magus! And Hdrwn (^xĀdar/ Ādarōg 'Fire') is the image of Zaradušt, a Persian Magus. For both of these Magi practised magian art at a well which was in a wood in Mabbug, in which was a foul spirit, and it did harm and attacked the passage of every one who passed by in all that district in which the fortified place of Mabbug is situated. And these Magi, in conformity with what was a mystery in their Magian art, bade Semmay, the daughter of Hadad, to draw water from the sea and pour it into the well, in order that the spirit should not come up and do harm.

In this same manner, also, the rest of mankind made images for their kings and worshipped them, of which I will not write any more.

Persian Translation

از: گویشنِ میلیتون

میلیتون گوید که: ...

چه است مردم کی خود از زمینِ مادرِ خویش اهرافتن نه شاید، این را از زمینِ مادرِ خویش خویش را بغ (و یا بانو) کند. ...

نون، چون دائم، نویسم و نمایم که چون و چم شاهان و ساساستاران را پیکر کردند، و این آزدیسه‌ها بغ گشتند، این ایدون:

مردمانِ ارغوس^۷ پیکرِ هرکلس کردند، چه همشهریشان بود و ابیرا^۸ زورمند بود و به دلیری [بس] خرفستر اوزد، و فرایست چون ازش همی ترسیدند، چه مُست همی

^۷. قدر یرحمان شهرستان Ἀργόσος.

کرد و، به اوaron کامگی، زن کاران همی گاد، همانای دوست خود زوردی^۸ پارسی،
[بغ گشت].

مردمان اکتہ (اقطا)^۹ آ دیونوسوس^{۱۰} شاه نماز برند، چه او نو نو رز نشاند به بوم
ایشان.

مصریان آ یوسف عبری نماز برند و سرپیس خوانندش، چه به سالهای نیستچیزی
خورشن و دارشن به میان کرد.^{۱۱}

آتنيان آ آتنا دخت زئوس، شاه زرهویمند کرت، نماز برند، چه او پروار آتن بُن
افگند و این جای پسر خویش ایرختئوس^{۱۲} شاه کرد. این پسر از مرزش آتنا با
هفیسستوس^{۱۳} ایوشستگر، پسر زن پدرش زاد. زئوس شاه الکمینہ^{۱۴} زن آمفیتریون^{۱۵}
آرغوسی دوشید و مرزید و از این گایش هرکلس به زاد.

مردمان فنیکیه أ بعلت^{۱۶}، بانوی کپرس، نماز برند، چه او تموز^{۱۷} پسر کوثر^{۱۸} شاه
فنیکیه ایان دوشید، شهریاری خویش هشت، آمد و پاد به گبل، پروار فنیکیه ایان^{۱۹}، و
همزمان همه دهان (/کپرسیان) بنده کوثر شاه گردانید. چه او پیش از تموز اریس^{۲۰}
دوشید و مرزید، و هفیسستوس شوی او [به زمان گایش] سر رسید، بدو رشک برد،

^۸ . 𐎠𐎡𐎴، ای زردشت. تئودور برکونی گوید که زردشت بس زنکامه بود (عبر مع 𐎠𐎡𐎴 𐎠𐎡𐎴
𐎠𐎡𐎴). نک.

Theodorus Bar Kōnī, *Liber Scholiorum*, II, ed. A. Scher, Parisiis, 1912,
295.

^۹ . قدر 𐎠𐎡𐎴 مردمان Ἀττική.

^{۱۰} . 𐎠𐎡𐎴 ای Διόνυσος نام ساستار Διονύσιος است.

^{۱۱} . 𐎠𐎡𐎴 ای Σάραπις به مصری (Asir-Hâpy) zsr-H'py. ابر یکی شمردن سرپیس

مصری و یوسف عبری نک. فیرمیکوس ماترنوس، ۱۳. او بوزانیدن مصریان از خشکسالی و تنگی به
یوسف اباز بندد؛ نام سرپیس نیز کوتاه گشته، Σάραπας παῖς "فرزند سارا (زن ابراهیم)" داند.

^{۱۲} . 𐎠𐎡𐎴 ای Ἐρεχθεύς.

^{۱۳} . 𐎠𐎡𐎴 ای Ἥφαιτος "پوس زئوس و هرا.

^{۱۴} . 𐎠𐎡𐎴 ای Ἀλκμήνη.

^{۱۵} . 𐎠𐎡𐎴 ای Ἀμφιτρυών شاه Τίρυνς.

^{۱۶} . 𐎠𐎡𐎴 /Balti/ این دیس آرامی (تدمری) نام بانو Bēlīfī است. به کنعانی /Ba'alat/ b'lt

به گبل (ع. جیل) بعلت گبل نام بود: /Ba'alat Gubal/ b'lt gbl (به مصری nbt kbn/ kpny

"بانوی (Hwt-Hr ≈ *Kerpi). فیلون گبلی θεῶν Βααλτιδί خواندش، نک. FGH. ۱۱۲.

^{۱۷} . 𐎠𐎡𐎴 این نیز دیس آرامی (تدمری) نام یزد است. به کنعانی Ἀδωνις "Adōn-îz

از ("خدایم").

^{۱۸} . 𐎠𐎡𐎴، یزد هوتخش؛ او بعل (-هدد) را دو گرز کند که تا ابر ییم، یزد-دریا چیر به بود. به

آرامی (-پونیکی): *bd-kšr "کشربنده" نام کس. اگارتی ku-šar-ru.ktr یونانی χουσώρ

^{۱۹} . پلوتارخ گوید ابر آمدن ایسیس (Ισις)، مصری (ist) به گبل. نک. Peri Ἰσιδος καὶ

Ἄσιδος، ۱۶-۱۵.

^{۲۰} . 𐎠𐎡𐎴 (درست 𐎠𐎡𐎴): Ἄρες = رومی Mars.

کشتنِ تموز را هفستوس اُکوه لبنان شد، و تموز کی نخچیر^{۲۱} گراز^{۲۲} همی کرد به اوزد.^{۲۳} از آن پس بعلت به گبل پاد، و به شهرستان افقا^{۲۴} به مرد، هم آن جای که تموز نگان بود.

ایلامیان اُننا^{۲۵} دختر شاه ایلام نماز برند. هنگامی که دشمنان برده اش کردند، پدر ننا او را ازدیس و بغستان کرد به شوش، شاهیکانی اندر ایلام.^{۲۶}

سوریان به عتی^{۲۷} [بانوی] حدیبی^{۲۸} نماز برند، کی "دختر بیل"^{۲۹} بز شک فرستید درمان بردن سیمی^{۳۰} دختر هدد، شاه سورستان^{۳۱}، را. و پس چون اُهدد خود بیماری پیس جست، عتی الیشع عبری خواست، او آمد و پیس هدد درمان برد.

مردمان میانرودان نیز اُکتبی^{۳۲} عبری نماز برند کی رهانید بکرو^{۳۳}، پدرسالار (خدای "پیروز")^{۳۴} اورهای از چنگ دشمنانش.

^{۲۱} ܢܚܝܝܪ (درست ܢܚܝܝܪ)؛ آرامی nhšyr از پهلوی (به گشته دبیری) nhšyr^o سغدی nxsšyr؛ پارسیگ nahcīr/ nahcihr

^{۲۲} ܢܚܝܝܐ از ایرانی کهن varāza- (پارسیگ varāz؛ ارمنی varaz).

^{۲۳} است کی گوید که: اریس (مارس) کی آفرودیت (ونوس) دوشد، به کرپ گرازی به آدونی تازد و اوزندش. نک. فیرمیکوس ماترنوس، ۹، ۱.

^{۲۴} ܢܚܝܝܐ، ܢܚܝܝܐ، ܢܚܝܝܐ. بعلت گبل، عشرت افقا، و آفرودیت کپرس سه بانو اند. به سده چهارم، کنستانتین پرستشگاه "ونوس" افقا اویران کند. نک. اوسب کیسرگردی، زندگی کنستانتین، ۳، ۵۵.

^{۲۵} ܢܢܐ. کرتن نند Nuh خواند. بی نک.

J.P.N. Land, *Anecdota Syriaca*, I, Lugduni Batavorum, 1862, 31.

^{۲۶} ܢܚܝܝܐ؛ ایلامی šu-šu-un /Šušun/

ܢܚܝܝܐ؛ ایلامی zalmu "ازدیس".

ܢܚܝܝܐ؛ ایلامی siyam "بغستان".

ܢܚܝܝܐ؛ ایلامی halmarraš "شاهیگان".

^{۲۷} ܢܚܝܝܐ، ܢܚܝܝܐ / Attē / ty / و یا Attā / آسوری A-ta-a (Sa-ku-a-ta-a نام کس)، یونانی

Aθθαία؛ آرامی تدمر th. این بانو آبان و چشمگان به آرامی Atar-‘teh نام است (یونانی

Ἀταργάτις). نک تدمر، تاش ۲۰۱. بهر نخست آید از ttar (< štr).

^{۲۸} ܢܚܝܝܐ از Hedyab/ پاره ای از آسورستان، اندر زاب بزرگ و آن کوچک.

^{۲۹} ܢܚܝܝܐ (ܢܚܝܝܐ) شاید افگندن). ابر یک گلمهره (-تاش) به تدمر (۱۴۳) نوشته است: brt bl.

^{۳۰} Semyā (نر) یزد-آله حیرت است. نک. نوشته های آرامی حیرت، ش ۶۵.

A. Caquot, «Nouvelles inscriptions araméens de Hatra (IV)», *Syria*, XXXII, 1955, (261-72), 266.

^{۳۱} ܢܚܝܝܐ ܢܚܝܝܐ. فیلون گبلی هدد شاه یزدان خواند: Ἀδωδος βασιλεὺς θεῶν.

نک. FGH, ۸۱۱.

^{۳۲} ܢܚܝܝܐ. یک یزد عرب (نبطی) شناسیم kwtb کتبا و نیز اکتب (نر، "دبیر") نام.

^{۳۳} ܢܚܝܝܐ /Bakrû/ دو بکرو شناسیم کی ابر اورهای خدای بودند (۱۱۵ تا ۹۲ پ.م.).

^{۳۴} ܢܚܝܝܐ کرتن 'by' 'patrician' خواند، و رنان regem گزارد. بی آن احکام سزد بودن.

ܢܚܝܝܐ "پیروز" برای خدای و شاه آورند.

